

T.C.
TÜRKİYE İNSAN HAKLARI VE EŞİTLİK KURUMU
BAŞKANLIĞI
2.DAİRE KARARI

Başvuru Numarası : 2024/2035
Toplantı Tarihi/Sayısı : 03.02.2025/55
Karar Numarası : 2025/12
Başvuran : S.K.
Başvuran Vekili : -
Adres : -
Muhatap Kurum/Kişi : 1- Karabük T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğü
2- Karabük Eğitim ve Araştırma Hastanesi
Muhatap Adres : -

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvuranın, birçok ciddi rahatsızlığı bulunduğu halde sağlık kuruluşlarına sevk edilmediği, sevk edildiği hallerde ise yoğunluk nedeniyle tedavi olamadığı ve tedavi hakkının kısıtlandığı iddialarına ilişkindir.

II. İNCELEME SÜRECİ

2. Başvuran, başvuru dilekçesinde özetle:

a. Karabük T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumuna yaklaşık iki ay önce başka bir Kurumdan nakledildiğini,

b. Ağır epilepsi hastası olduğunu ve diğer birçok rahatsızlığının bulunduğunu,

c. Karabük T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda nöroloji, beyin ve sinir cerrahisi, göz ve dâhiliye polikliniklerine sevkinin yapıldığını,

ç. Karabük T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumuna nakil gelmesi nedeniyle tedavisinin yarıda kesildiğini ve yaklaşık bir senedir hiçbir suretle tedavi olamadığını,

d. Kurum İdaresine şikâyetini ilettiğinde İdarenin genel anlamda yoğunluk olduğunu, yoğunluğun hastaneden kaynaklandığını ve hastanede yeterli doktor bulunmadığını ifade ettiğini,

e. Karabük Eğitim ve Araştırma Hastanesinde yeterli doktor olmaması halinde yol masrafının kendisi tarafından karşılanmak üzere en yakın ve uygun başka bir hastanede tedavi olmak istediğini,

f. Tedavi hakkının kısıtlandığını iddia etmektedir.

3. Muhatap Karabük T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğünden alınan yazılı görüşte özetle:

a. Başvuranın 24/7/2024 tarihinde Kuruma geldiği ve bir gün sonrasında ilk muayenesinin yapıldığı,

b. Başvuranın 3/10/2024 tarihinde dâhiliye hekimi tarafından muayenesinin yapıldığı, 2/10/2024, 4/10/2024 ve 16/10/2024 tarihlerinde psikiyatri hekimi tarafından muayenesinin yapıldığı, 11/10/2024 tarihinde nöroloji hekimi tarafından muayenesinin yapıldığı ve 6/12/2024 tarihi için nöroloji polikliniğine kontrol muayenesinin planlandığı,

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

- c. Başvuranın sağlık durumu ile yakından ilgilenildiği,
- ç. Başvuranın bir yıldır muayene olamadığı ve hastanede doktor olmadığı yönündeki iddialarının gerçeği yansıtmadığı,
- d. Kurumda bulunan mahpusların sağlık imkânlarına ulaşımı konusunda hassasiyet gösterildiği,
- e. Kurumda bulunan tüm mahpusların acil sağlık hizmetlerine 24 saat ulaşma imkânına sahip olduğu belirtilmiştir.

4. Muhatap Karabük Eğitim ve Araştırma Hastanesinden alınan yazılı görüşte özetle:

a. Hastanenin ildeki tek hastane olduğu, il içerisinde ve çevre illerden de çok fazla hasta kabulü yapmanın yanı sıra çok sayıda adli vaka ve sağlık kurulu hastasının da kabul edildiği,

b. Özellikle göz, kardiyoloji ve tek hekim bulunan bazı branşlarda doluluk oranlarının yüksek olduğu ve ayaktan hasta kabulü yapılmasına rağmen bekleyen hasta sayılarının yüksek olduğu,

c. 2024 yılında Eylül ayı öncesi dönemde Karabük T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumundan sözel bildirilen muayene taleplerinin mümkün olduğunca karşılandığı,

ç. Karabük Cumhuriyet Başsavcılığının 20/9/2024 tarihinde yapmış olduğu protokol toplantısında, bekleyen fazla sayıda muayene talebinin olduğunun Hastane Başhekimliğine iletilmesi üzerine çalışma başlatıldığı,

d. İlk etapta cildiye, psikiyatri ve dâhiliye branşlarında hekim görevlendirmesi yapılarak mahpusların muayenelerinin güvenlik ve hastane içinde yoğunluk artışına sebebiyet verilmemesi amacıyla ceza infaz kurumu içerisinde gerçekleştirildiği,

e. Ekim ayında devam eden randevu taleplerine istinaden de hekimlerin poliklinik randevuları organize edilerek nöroloji, beyin cerrahisi, üroloji, ortopedi, enfeksiyon hastalıkları, genel cerrahi, kulak burun boğaz, cildiye ve kadın doğum branşında çok sayıda mahpusun muayene ve tedavilerinin hastanede gerçekleştirildiği,

f. İlerleyen dönem için de ceza infaz kurumu ile iletişim halinde olunarak gerekli planlamaların yapılacağı,

g. Başvuranın hastane bilgi yönetim sistemi kayıtları incelendiğinde 3/10/2024 tarihinde dâhiliye hekimi tarafından, 2/10/2024 ve 4/10/2024 tarihlerinde psikiyatri hekimi tarafından ceza infaz kurumunda muayene edildiği, 11/10/2024 tarihinde hastane nöroloji polikliniğinde, 16/10/2024 tarihinde ise hastane psikiyatri polikliniğinde muayene edildiği, yine acil hallerde acil servise başvurusunun olduğu,

ğ. Mahpuslar tarafından yazılı olarak yapılan başvuruların hasta iletişim birimi tarafından dikkatle incelendiği ve taleplere ilişkin yazılı geri bildirimde bulunulduğu ve başvuranın bu yönde bir tedavi talebinin olmadığı,

h. Ceza infaz kurumu yönetimi ile iletişim halinde olunarak muayene taleplerine cevap verildiği ve somut olayda herhangi bir hak ihlali durumunun söz konusu olmadığı belirtilmiştir.

5. Muhatapın yazılı görüşüne karşı başvuran tarafından kanuni süresi içinde yazılı görüş sunulmamıştır.

III. İLGİLİ MEVZUAT

6. 20/4/2016 tarihli ve 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun "*Kurumun görevleri*" başlıklı 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının (i) bendinde; özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek Kurumun görev alanları arasında düzenlenmiştir.

7. 6701 sayılı Kanun'un "*Başvurular*" başlıklı 17'nci maddesinin birinci ve sekizinci fıkralarında, özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin Kuruma bizzat başvuru yapabileceği hükme bağlanmıştır.

8. 24/11/2017 tarihli ve 30250 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik

Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in "*Karar türleri*" başlıklı 65'inci maddesi şöyledir:

"*Kurum, yapılan başvuru veya resen inceleme kapsamında yaptığı inceleme ve araştırma sonucunda incelenemezlik kararı, gerekçeli kabul edilmezlik kararı, gönderme kararı, ihlal kararı, idari yaptırım kararı, uzlaşma kararı, ret kararı ve karar verilmesine yer olmadığına dair karar verir.*"

IV. DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

9. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunun amacı; insan onurunu temel alarak insan haklarının korunması ve geliştirilmesi, kişilerin eşit muamele görme hakkının güvence altına alınması, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada ayrımcılığın önlenmesi ile bu ilkeler doğrultusunda faaliyet göstermek, işkence ve kötü muameleyle etkin mücadele etmektir.

10. 6701 sayılı Kanun'un 9'uncu maddesinde; insan hakları ihlallerini resen incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, ayrımcılık yasağı ihlallerini resen veya başvuru üzerine incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek Kurumun görevleri arasında sayılmıştır.

11. Somut olayda başvuran rahatsızlıkları nedeniyle ilgili polikliniklere sevkini yapıldığını, yoğunluk nedeniyle sevk beklediğini, bir yıldır hiçbir suretle tedavi olmadığını ve tedavi olma hakkının kısıtlandığını ileri sürmektedir.

12. İşkence ve kötü muamele yasağı devletin alıkonulmuş kişilere işkence, kötü muamele, gayriinsani ve küçültücü muamele veya ceza uygulamayacağını ifade etmekte olup bu doğrultuda devletlere negatif ve pozitif yükümlülük yüklemektedir. Devletin negatif yükümlülüğü bireyleri işkence, insanlık dışı veya aşağılayıcı muameleyle ya da cezaya tabi tutmama sorumluluğunu içerirken, devletin pozitif yükümlülüğü hem bireyleri bu tür muamelelerden korumayı hem de etkili bir soruşturma yoluyla sorumluların tespitini ve cezalandırılmasını içermektedir. Bunun için işkence ve kötü muamele teşkil edebilecek fiillerin önlenmesi, bireylerin bu fiillere karşı korunması ve ihlal iddialarıyla ilgili etkin bir başvuru mekanizması oluşturulması gerekmektedir

13. Bu bağlamda mahpusların sağlık hakkının korunması devletlerin işkence ve kötü muamele yasağına ilişkin pozitif yükümlülükleri kapsamında yer almaktadır. Kişinin fiziksel refahı ve kişiye sunulacak tıbbi koruma idarenin pozitif yükümlülüğü kapsamında değerlendirildiğinde; mahpusların alıkonulmanın doğasından kaynaklanan zorlukların dışında zorluk ve sıkıntı yaşamaması, insan onuruna uygun bir şekilde sağlıklarının korunması ve gereken tedavi hizmetlerine tam ve zamanında erişebilmesi gerekmektedir (Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM), *Kudla/Polonya*, B.No: 30210/96, 26/10/2000, para. 94). Bu bağlamda mahpusun sağlık hizmetlerine erişiminin engellenmesi kötü muamele yasağı çerçevesinde incelenebilecek bir iddia olarak değerlendirilmiştir. Öte yandan iddiaların yeterince ciddi, açık ve tutarlı emarelerden ya da aksi ispat edilmemiş birtakım karinelere dayanması gerekmektedir (Anayasa Mahkemesi (AYM), *Hakan Olğun*, B. No:2014/15588, 25/1/2018, para. 43).

14. Bir mahpusun doktor tarafından muayene edilmesi ve bu bağlamda sağlık hizmetlerinden faydalanan olması doğrudan tıbbi yardımın yeterli olduğu anlamına gelmemektedir (AİHM, *Hummatov/Azərbaycan*, B.No:9852/03 ve 13413/04, 29/11/2007, para. 116). Yetkililerin kişinin alıkonulduğu süre boyunca sağlık durumuna ilişkin kapsamlı ve düzenli kayıt tutması (AİHM, *Khudobin/Rusya*, B. No:59696/00, 26/10/2006, para. 83) ve tedavi hizmetlerinin hızlı, doğru ve sistematik olması da (AİHM, *Melnik/Ukrayna*,

B.No:72286/01, 28/3/2006, para. 104-106) devletin işkence ve kötü muamele yasağı kapsamında pozitif yükümlülükleri arasındadır. Bu çerçevede ceza infaz kurumunda sunulan sağlık hizmetlerinin halka genel olarak sunulan sağlık hizmetleriyle kıyaslanabilir düzeyde olması beklenmektedir (AİHM, *Blokhin/Rusya*, B. No:47152/06, 23/3/2016, para. 137).

15. Başvuranın iddialarına ilişkin muhatap Kurumlarca gönderilen bilgi ve belgelerin incelenmesinden; başvuranın Kuruma naklen geldiği tarihten bir gün sonrasında ilk muayenesinin yapıldığı, Kurum revir biriminde muayenelerinin gerçekleştirildiği ve hastalıklarının tedavisi için ilgili polikliniklerine sevk işlemlerinin yapıldığı, 3/10/2024 tarihinde dâhiliye hekimi tarafından, 2/10/2024 ve 4/10/2024 tarihlerinde psikiyatri hekimi tarafından ceza infaz kurumunda muayene edildiği, 11/10/2024 tarihinde hastane nöroloji polikliniğinde, 16/10/2024 tarihinde ise hastane psikiyatri polikliniğinde muayene edildiği ve 18/10/2024 tarihinde hastane acil polikliniğinde muayene edildiği dolayısıyla bulunduğu kurumda muayene ve sevk işlemlerinin yerine getirilmesinde kusurlu bir işlem bulunmadığı; diğer yandan Karabük Eğitim ve Araştırma Hastanesi tarafından gönderilen cevabi yazıda, hastanenin Karabük ilindeki tek resmi sağlık kuruluşu olması ve görevli sağlık personelinin yetersizliğinden kaynaklı bir yoğunluk yaşandığı ve taleplerin karşılanmasında sorun ve gecikmeler yaşandığının kabul edildiği, ancak söz konusu sorunların giderilmesine yönelik bir dizi önlem alındığının da belirtildiği, bu kapsamda Ceza İnfaz Kurumunda bulunan kişilere sunulan muayene ve tedavi hizmetlerinin iyileştirilmesi yolunda bazı tedbirlerin de alındığının belirtildiği, bu durumda başvuranın şikayetine konu aksama ve gecikmelerin Ceza İnfaz Kurumunun bulunduğu ildeki sağlık hizmetlerinin sunumuna ilişkin genel nitelikteki sorunlardan kaynaklandığı ve çözülmeye çalışıldığı anlaşılmış olup; bu bağlamda başvurana sunulan sağlık hizmetlerinin halka genel olarak sunulan sağlık hizmetleriyle kıyaslanabilir düzeyde olduğu ve muhatap Kurumlar tarafından gerekli muayene ve tedavilerin kısa süreli gecikmeler dışında yerine getirildiği anlaşılmış olup söz konusu iddiaların kötü muamele yasağı kapsamında değerlendirilemeyeceği kanaatine varılmıştır.

16. Sonuç olarak, başvuranın tedavi hakkının kısıtlandığı yolundaki iddialar yönünden kötü muamele yasağının ihlal edilmediği değerlendirilmiştir.

V. KARAR

A. Başvuruda KÖTÜ MUAMELE YASAĞININ İHLAL EDİLMEDİĞİNE,

B. Kararın taraflara tebliğine ve KAMUOYUNA DUYURULMASINA,

C. Karara karşı tebliğ tarihinden itibaren 60 gün içerisinde Ankara İdare Mahkemesine başvurulabileceğine,

3/2/2025 tarihinde, OY BİRLİĞİYLE, karar verildi.

e-imzalıdır

Muhammet Ecevit CARTİ
Daire Başkanı

e-imzalıdır

Dr. Burhan ERKUŞ
Üye

e-imzalıdır

İsmail AYAZ
Üye

e-imzalıdır

Mehmet Emin GENÇ
Üye

e-imzalıdır

Saffet BALIN
Üye